

Saksframlegg

Saksmappe:
2009/885

Saksbehandler:
Kirsten Rytter / Knut Aagnes

Dato: 25.04.2014
Arkivkode:
133.3

Saksgang

Utvalg	Møtedato
Helse- og sosialkomiteen	08.05.2014
Bydelsutvalget	15.05.2014

Økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram og introduksjonsprogram - Utviklingstrekk og oppdaterte resultater 2004 - 2013

1. Innledning

I det følgende gis en oversikt over utviklingen i sosialhjelpen i perioden 2004 – 2013. Saken er en oppdatering av BU-sak som er presentert årlig siden 2009. Saken gjennomgår og kommenterer sosialhjelpsutviklingen til og med 2013, med en oppsummering av utviklingen hittil i 2014 til sist.

Sett i et lengre perspektiv har sosialhjelpsutgiftene vært stabilt nedadgående med en større nedgang i 2012. Etter en nedjustering av den kommunale bostøtten i okt/nov 2013 økte utgiftene mot slutten av året. Denne økningen fortsetter i 2014. Med en prognose på 76,5 mill. går sosialhjelpen likevel i pluss i forhold til de 82,3 som er bevilget fra bystyret etter kriteriesystemet. Dette skyldes at Sagene er den bydelen i Oslo der sosialhjelpen har økt minst i 2013. Dokumentasjonen er hentet fra offisiell statistikk (SSB, Oslostatistikken, Kostra, Agresso), fra egenproduserte data og sosialsystemene.

2. Oversikt over sosialtjenestens aktive brukere

Sosialtjenesten gjennomfører årlig manuell kartlegging av alle aktive brukere og deres problemstillinger i forhold til psykisk- og somatisk helse og rusmiddelmisbruk. Med aktive brukere menes brukere som har mottatt økonomisk sosialhjelp, rustiltak, eller andre journalførte tjenester i fra mai til september 2013.

Tabell 1 Helseutfordringer blant aktive brukere i sosialtjenesten 2 tertial 2013

Aktive brukere i sosialtjenesten i 2 tertial 2013 ⁽¹⁾	Rus misbruk	Psykisk helse	Somatisk helse	Ikke helserelatert	SUM	Hvorav LAR ⁽²⁾	Hvorav Forvaltning ⁽³⁾
Mottaksseksjon	38	98	94	183	347	2	17
Kvalifisering og arbeidsseksjon	51	217	233	309	644	1	99
Oppfølgingsseksjon	383	458	247	6	534	101	221
Kun Forvaltning - ikke sosialhjelp	94	173	103	28	248		248
Sum brukere i seksjonene med nevnte problemer	566	946	677	526	1 773	104	585

1. Enkelte brukere er registrert med flere problemområder
2. Antall i legemiddelassistert rehabilitering
3. Hvorav antall med tiltaket forvaltning

Antallet aktive brukere var stabilt fra 2 tertial 2012 til 2 tertial 2013. I samme periode har det imidlertid skjedd forskyvninger ulike brukergrupper. Mens eldre langtidsmottakere av sosialhjelp med helse- og rusrelaterte utfordringer innvilges trygd og går ut av sosialhjelpen, kommer arbeidsledige med innvandrerbakgrunn, enslige forsørgere og ungdom inn. Andelen sosialhjelpsmottakere som har opprinnelsesland utenom Norge øker. De fleste kommer fra Afrika, noen færre fra Asia. En økende andel eneforsørgere med sosialhjelp og overgangsstønad med innvandrerbakgrunn er til bekymring. Andelen med sosialhjelp øker da regelverket for overgangsstønad er strammet inn ved at man ikke lenger kan motta overgangsstønad for flere barn. Mange av disse søker i stedet sosialhjelp som enslige forsørgere. Blant de mange som går over på trygdeytelser vil det være mange som fortsatt ha behov for tjenester i form av forvaltning, rustiltak eller booppfølging.

Utviklingscenteret: Arbeid, kvalifisering, norsk, kvalifisering og helseavklaring

Antallet brukere ved utviklingscenteret er stabilt økende. Her følges brukerne opp både når det gjelder kvalifisering og helse.

Tabell 2 Brukere ved Utviklingscenteret og helseutfordringer

Brukere på Utviklingscenteret pr. 31.12.13 ⁽¹⁾	Rusmidler	Psykisk helse	Somatisk helse	Ikke helseproblem	SUM
Arbeid og Helse-seksjon	127	305	197	58	451
Familie, arbeid og norsk seksjonen	1	49	81	182	281
Kursenheten	10	36	28	71	131
Sum brukere i seksjonene med nevnte problemer	125	331	234	289	742

1. Enkelte brukere er registrert med flere problemområder

3 Utviklingen i antall sosialhjelpsmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogrammet

Tabell 3a Utviklingen i akkumulert antall sosialhjelpsmottakere 2005-2013 og mottakere av kvalifiseringsstønad 2008-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Akkumulert antall sosialhjelpsmottakere	1912	1906	1788	1799	1874	1954	1931	1780	1777
Akkumulert ant. mottakere av sosialhjelp og KVP	-	-	-	1842	1971	2049	1997	2017	2014
Gjennomsnitt antall sosialhjelpsmottakere per mnd.	926	902	872	825	791	775	759	674	672
- herav klienter 18-24 år, ordinære	84	79	66	57	62	74	74	64	95
- herav klienter 25 år + ordinære	842	823	806	768	729	701	685	610	593
Gjennomstrømming sosialhjelp i antall mndr.				5,4	5,6	5,4	5,2	4,8	4,8
Gjennomsnitt antall mottakere av kvalifiseringsstønad pr. mnd	-	-	-	53	163	174	139	140	146
Gjennomsnitt antall mottakere av sosialhjelp og KVP pr. mnd	-	-	-	878	954	948	898	814	818

Det akkumulerte antallet sosialhjelpsmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogrammet har vært stabilt over år. Samtidig har det *gjennomsnittlige* antall sosialhjelpsmottakere blitt jevnlig redusert. Det skyldes at sosialhjelpsmottakerne mottar sosialhjelp i et mindre antall måneder per år enn tidligere. Sagene har nå den laveste andel brukere med sosialhjelp som hovedinntektskilde i Oslo. Mange forhold forklarer denne utviklingen; Noen er:

- tett oppfølging i forhold til kvalifisering og arbeid
- helseavklaring og avklaring av trygderettigheter
- tilbud om forvaltning for de som kommer på trygd

I tabellen nedenfor kan vi se at nedgangen i antall saker de to siste år ikke skyldes nedgang i tilgangen av nye saker fra personer som bor i bydelen, men primært nedgang i antall saker som er overført fra andre bydeler. I årene 2009 og 2010 ble det bosatt svært mange personer fra andre bydeler i de privateide utleiegårdene i bydelen.

Tabell 3 b Oversikt over tilgang av nye saker og avgang av saker

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tilgang, nyregistrerte saker	284	319	376	396	373	381	364
Tilgang, overførte fra andre kontorer	270	304	388	389	319	309	302
Tilgang, åpning av arkiverte saker fra eget arkiv	392	532	523	494	467	446	453
Tilgang, totalt	946	1155	1287	1279	1159	1136	1119
Avgang, overførte saker til andre kontorer	228	240	288	308	261	298	288
Avgang, saker arkivert i eget arkiv	787	841	826	789	839	896	779
Avgang, totalt	1015	1081	1114	1097	1100	1194	1067

Kilde: Sokrates, fagdataprogram

4. Utviklingen i antallet søknader og vedtak

Tabell 4. Søknader og vedtak 2007 - 2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Endring 2007/2013
Antall innkomne søknader	13 673	14 097	14 885	15 229	15 128	13 267	13 270	- 3 %
Antall vedtak	13 599	13 947	14 786	14 997	14 989	13 299	13 236	- 2 %
- herav sosialhjelpsvedtak	12 515	12 547	12 882	13 231	13 423	12 018	12 029	- 3 %
- herav klagesaker	126	126	141	149	143	128	102	- 19 %
- herav refusjonsvedtak**	107	157	263	252	192	134	167	56 %
Antall vedtak m ytelser	10 696	10 432	10 613	10 421	10 637	9 380	9 311	- 13 %
Vedtak med avslag	2 903	3 515	4 173	4 576	4 352	3 919	3 925	35 %
Vedtak med vilkår	2 919	3 107	3 845	4 389	4 375	3 785	3 261	30 %
Andel vedtak med vilkår	23%	25%	30%	33%	33%	32%	27%	4 %

Kilde: Oskar

**Refusjonsvedtak fattes når det fremsettes krav om refusjon fra NAV i saker der sosialtjenesten forskutterer sosialhjelp i påvente av trygdeutbetaling.

Etter flere års økning gikk antallet søknader om sosialhjelp og vedtak ned fra 2011 til 2012. Over hele perioden har antallet søknader og vedtak gått ned med 3 %. Det er særlig vedtak med ytelser som har gått ned mens vedtak med avslag har økt. Etter en mindre nedgang de første 10 måneder, økte antallet søknader mot slutten av året. Dette skyldtes primært reduksjon i den kommunale bostøtten. Antallet refusjonsvedtak har gått opp i perioden, særlig i de årene der NAV stat arbeidet med nedbygging av restanser.

Både antallet og andelen vedtak med vilkår har økt i perioden. Økning i andelen med vilkår er et tegn på at flere får tett oppfølging der det avtales tiltak. Det er vanskelig å forklare nedgang i 2013, men kan skyldes et stort antall vedtak som ble gjort de siste månedene der bruker mottar trygd.

5. Sosialhjelpsutbetalinger fordelt etter ulike typer utgifter og inntekter 2004 - 2013

Tabell 5 på neste side viser utviklingen i sosialhjelpsutgifter de siste årene fordelt på type utgifter. Den viser:

- Reduksjon utbetalt basisbeløp i hele perioden. Det skyldes overgang til alternative inntektskilder som tiltakspenger i arbeidsmarkedstiltak, kvalifiseringsstønad og trygd.
- Økning i utgiftene til husleie og strøm har økt i hele perioden bortsett fra 2012. Det skyldes økte husleier og strømudgifter i hele perioden. Nedgang i 2012 skyldes bedre kontroll med utleiery, flere på trygd og forvaltning, færre husleierestanser og lavere strømudgifter.
- Reduksjon i hospits de siste årene skyldes forsterket innsats og samarbeid med private utleiegårder i bydelen. Økning i hospits det siste året, etter en stor nedgang skyldes dels pågang av bostedsløse om høsten, lavere tilbud på boliger og et forsøk på å redusere etterspørselen og bruk av midler til boligetablering ved å øke bruk av hospits i noen grad.
- Økte refusjonsinntekter i 2012 skyldes dugnad i NAVs sentrale forvaltningsenheter som nå er kommet ajour med saksbehandlingen av uføresaker.
- Reduserte refusjonsinntekter fra bostøtte skyldes nye regler med mindre "transport" til sosialtjenesten, men med større risiko i form av husleierestanser mv.

Tabell 5 Sosialhjelpsutbetalinger og inntekter 2004 - 2013

Art	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Utgifter:											
Basisbeløp	32 255	34 161	35 762	34 750	33 838	32 975	29 554	26 640	24 059	23 618	
Strøm/husleie*	43 162	42 458	44 429	44 284	43 032	42 619	43 696	46 430	42 493	43 201	
Hospitsopphold	2 122	1 725	1 263	1 038	2 370	2 062	2 876	1 878	704	1 770	
Boligetablering	395	609	797	662	980	1 585	2 051	2 463	2 706	2 042	
Renter boliglån – bidrag	145	129	143	100	185	203	130	148	115	52	
Annen hjelp til livsopphold **	2 240	2 784	2 505	2 125	2 097	2 370	2 138	2 215	2 103	2 405	
Hjelp til andre formål***	5 398	5 152	5 389	5 466	5 126	3 963	4 682	4 886	4 795	4 468	
Tap på refusjon	1 672	1 936	1 719	2 213	1 665	2 891	2 496	2 341	1 720	1 137	
Dep. Garanti (kontantdepositum)	155	219	222	375	512	774	679	1 137	704	831	
Div små poster lån gitt til andre formål m.v.								803	475	444	
Brutto utbetalt sosialhjelp	87 544	89 173	92 229	91 013	89 805	89 442	88 302	88 941	79 874	79 968	
Inntekter:											
Trygderefusjoner sosialhjelp	-8 469	-8 869	-8 393	-8 838	-6 984	-11 934	-11 342	-6 463	-8 567	-5 325	
Annen refusjon	-1 826	-996	-599	-1 071	-763	-887	-504	-1 246	-937	-660	
Refusjon for statlig bostøtte	-1 066	-1 429	-2 343	-1 953	-2 995	-2 243	-1 672	-1 107	-672	-606	
Avdragsinnbetaling felix	-731	-515	-234	-302	-373	-532	-371	-605	-809	-960	
Sum inntekter	-12 092	-11 809	-11 569	-12 164	-11 115	-15 596	-13 889	-9 421	-10 985	-7 551	
Netto	75 452	77 364	80 660	78 849	78 690	73 846	74 413	79 520	68 889	72 417	
Bystyrets kriteriebasert bevilgning til sosialhjelp								78 199	77 708	74 661	82 294

Kilde: Agresso, tall i hele 1000 kroner

* Posten husleie/strøm omfatter i tillegg til husleie og strøm også husleierestanse og strømrøstansse, samt innfrielse av garanti for depositum. I følge HEV, helse og velferdsetaten, lar det seg ikke gjøre å sortere disse formålene

** Omfatter annen hjelp til livsopphold, nødhjelp, lommepenger under institusjonsopphold, juletilskudd,

*** Hjelp til andre formål omfatter hjelp til andre formål f.eks samt tannbehandling og booppfølging fra private aktører

6. Utviklingen i husleierestanser 2006 – 2013. Forvaltning. Varsling om restanser.

Tabell 6 Utviklingen i innvilget husleie, strøm og restanser 2006 - 2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Husleierestanser	3 491 471	3 858 617	3 401 360	3 794 532	3 822 822	3 578 768	3 320 393	3 175 939
Gj.snitt utbetalt	11 299	12 992	11 689	11 534	12 617	12 601	13 021	14 636
Antall klienter husleierest	309	297	291	329	303	284	255	271
Utgifter til husleie			32 477 616	31 987 892	31 699 513	33 391 486	32 069 245	33 195 571
Ant. innvilget husleie			1377	1412	1421	1 401	1 316	1317
Strøm/strømrestanse			6 033 900	6 220 525	6 853 086	7 836 971	4 534 667	4 539 540
Ant. klienter innvilget strøm/restanse			1032	1043	1060	1073	905	890

Kilde: Oskar. NB: rapportuttaket fra Oskar viser føringer på det tidspunkt man tar ut tallene. Dvs. de oppdateres ved flere føringer. Oskar avviker fra Agresso p.g.a. ulik periodeavgrensning, tabell 6 og 7 viser derfor differanse.

Antallet husleierestanser og antall brukere med husleierestanser er gått jevnt ned siden 2010 da det ble satt inn ekstra ressurser til forvaltning. Det har også vært en stor nedgang i utgifter til strøm og strømrestanser siste året. Det skyldes både nedgang i strømpriser og bruk av forvaltning som tiltak.

Husleierestanser har vært og er fortsatt en utfordring og et fokusområde for sosialtjenesten i NAV. Husleierestanser blir ofte et problem når tidligere sosialhjelpsmottakere går over på arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra sosialhjelp. I mange tilfeller skjer det også i forbindelse med at leietaker ikke betaler husleie ved utenlandsopphold.

Antallet forvaltere er via intern omprioritering økt fra 2,5 stillinger i 2008 til 6 stillinger i 2012/13. Antallet brukere med forvaltning er økt fra 170 personer i 2008 til 600 i 2013. Søknadskontoret har og en forvalterstilling med ansvar for 120 saker. Økningen i antallet restanser og antallet brukere som får hjelp til forvaltning øker i mange bydeler. De fleste brukere opplever at hjelp til en stabil økonomi er en hjelp til en stabil livssituasjon.

Et annet tiltak for å redusere husleierestanser er oppfølging av varsling fra Boligbygg om husleierestanser. Sosialtjenesten har mottatt 758 § 4-18 varsler i 2013 mot 850 i 2012 og mot 935 i toppåret 2010. Antall begjæringer om utkastelse gikk ned fra 240 i 2012 til 174 i 2013, mens antall gjennomførte utkastelser ble redusert fra 24 i 2012 til 23 i 2013.

7. Utgifter til to særskilte adresser

Noe av økningen i det totale antall stønadsmottakere omkring 2007-2009 skyldes at to statlig eide gårder med 100 leiligheter ble solgt til privat investor i 2007 og etter dette ble brukt til utleie til sosialhjelpsmottakere fra hele byen. Tilstrømming til bydelen ble stanset etter det ble inngått avtale med gårdeier om å prioritere brukere henvist fra NAV Sagene. Selv om denne tilstrømmingen fra andre bydeler er stanset er det fortsatt store utgifter forbundet brukere som bor i disse private utleiegårdene:

Tabell 7 Utbetalinger til en særskilt adresse

	Sosialhjelps-utbetalinger direkte til gårdeier i denne adresse	Sosialhjelpsutgifter totalt til beboere i disse gårdene
2005	185 513	
2006	1 428 746	
2007	3 654 253	
2008	4 277 720	
2009	4 192 075	9 356 738
2010	3 549 847	6 978 972
2011	4 637 538	9 035 861
2012	4 699 027	8 963 433
2013	5 058 486	9 401 510

Økningen i utbetalinger til gårdeier skyldes stadig økende priser på disse utleieboligene

8. Midlertidig botilbud

Sosialtjenesten er forpliktet til å finne midlertidig bolig til personer som ”hører til bydelen”, og som står uten bolig. Mottaket har en hel stilling/ boligkonsulent som betjener henvendelser for hele sosialtjenesten. Antallet brukere med hospits og utgifter til hospits er gått meget ned de siste årene. Økningen i 2013 skyldtes en kombinasjon av økt pågang og flere søkere med uavklart oppholdstillatelse og forsøk på å redusere etableringsutgiftene ved å bruke hospits i noe større grad enn tidligere. Boligetableringsutgiftene ble også sterkt redusert i 2013. Målet for 2014 er å redusere hospitsutgiftene til 1 mill i 2014.

Tabell 8 Utviklingen i utgifter til midlertidige botilbud 2007 - 2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Beløp	1 025 862	2 406 576	2 079 783	2 784 148	1 911 006	679 557	1 747 308
Gj.snitt utbetalt	19 728	27 347	25 363	28 703	21 966	12 584	24 268
Antall klienter	52	88	82	97*	87	54	72

* Mulig feilregistrering dette året

Tabell 9 Bruk av døgnovernattingsstilbud 2007 – 2013 pr 31/12

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antall som er i tilbudet ved utgangen av året	9	16	11	10	2	2	4
- herav barn	1	0	1	0	0	0	0
- herav voksne over 18 år	8	16	10	10	2	2	4
Antall med opphold over 3 mnd	3	6	4	3	2	1	1
Antall i steder m/kvalitetsavtale	7	6	11	7	2	2	3
Antall i steder u/kvalitetsavtæ	2	10	0	3	0	0	1

9. Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet ble startet opp i 2008. Måltallet for 2013 var 147 deltakere i programmet. Tabellen nedenfor viser regnskap for 2008 til 2013. Kvalifiseringsprogrammet er for stor del bemannet med personale som tidligere arbeidet med arbeidsmarkedstiltak finansiert via oppgavedifferensieringsprosjektet.

Tabell 10 Resultat for kvalifiseringsordningen 2008 - 2013

	Regnskap 2008	Regnskap 2009	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013
Lønn til deltakere i programmet	8 598 584	23 703 795	25 110 639	21 352 467	22 136 541	23 208 541
Lønn til de ansatte i programmet	2 318 813	6 018 137	7 668 889	8 172 486	7 415 600	9 282 394
Sum lønn og drift	10 917 397	29 721 932	32 779 528	29 524 953	30 144 073	32 490 935
Refusjon, individstønad fra staten	-2 644 779	-5 621 812	-6 043 546	0		0
Statlig tilskudd	-9 065 000	-16 162 289	-15.548.000	-30 693 081	-31 769 524	-32 549 692
Komm tilskudd til tiltak bevilget fra bystyret			- 3.060.000			
Statlig tilskudd overført fra 2007 til 2008	-3 958 197					
Statlig tilskudd overført fra 2008 til 2009		-4 750 579				
Statlig tilskudd overført fra 2009 til 2010			-1 930 846	0		0
Omdisponert sosialhjelp		-5 000 000	-9 972 437	0		0
Netto mindreforbruk	-4 750 579	-1 812 748	-3 775 302	- 1 168 128	1 625 451	**58 757

** Det ble i 2013 omdisponert 1,5 mill fra kvalifiseringsprogrammet som salderingstiltak

10. Introduksjonsprogram og introduksjonsstønad for flyktninger

Introduksjonsprogrammet er et opplærings- og kvalifiseringsprogram som gjelder for nyankomne innvandrere som har vært i landet i under to år. Innholdet i programmet skal være arbeidsrettet med norskopplæring, samfunnskunnskap og deltakelse i arbeidslivet gjennom sysselsettingstiltak. Utviklingscenteret samarbeider med barnevernet om mottak av enslige mindreårige flyktninger.

Tabell 11 Tildelt kvote og antall bosatte flyktninger 2005 - 2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kvote	24	19	14	14	17	21	24	24	27
Antall	24	19	14	18	17	21	24	24	27

Tabell 12 Utgifter til introduksjonsstønad 2004 - 2013 (beløp i 1000 kroner)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Antall	16	36	34	32	36	35	27	33	40	45
Brutto	1.621	3.845	3.955	4.093	4.748	4.713	3.709	4.806	5.512	6.591

Kilde: Agresso regnskap, statistikk fra utviklingscenteret

Antallet deltakere i introduksjonsprogrammet var stabile fram til 2011. Økningen fra 2012 skyldes primært kvinner som har kommet på familiegjenforening.

12. Diverse tabeller fra SSB vedr. sosialhjelpsmottakere etter familietype, kilde til livsopphold og arbeidssituasjon

Tabellene nedenfor viser utviklingen i sosialhjelpsmottakere slik det framkommer av tabeller fra SSB. Tallene er noe usikre på grunn av mange uoppgitte.

Tabell 13 Sosialhjelpsmottakere etter familietype - andeler (prosent)

	Enslig u/barn	Par u/barn	Enslig m/barn	Par m/barn	Uoppgitt
2004	77,8	6,4	10,0	5,8	0,1
2005	78,9	6,0	9,3	5,5	0,2
2006	78,8	4,6	9,8	6,8	0,0
2007	79,0	4,0	11,0	6,0	0,0
2008	81,0	3,0	11,0	5,0	0,0
2009	79,0	3,0	12,0	6,0	0,0
2010	79,0	3,0	12,0	6,0	0,0
2011	77,0	3,0	14,0	6,0	0,0
2012	75,0	3,0	16,0	6,0	0,0
2013	73,0	3,0	17,0	6,0	1,0

Tabell 13 viser en stigende andel enslige med barn de siste årene. Det skyldes mange personer som blir skilt og går over på overgangsstønad for senere når denne periode er utløpt å søke sosialhjelp.

Tabell 14 Sosialhjelpsmottakere etter viktigste kilde til livsopphold - andeler per 31.12.13

	Arbeidsinntekt	Trygd/pensjon	Sosialhjelp	Kursstønad/lønn i arb.m.tiltak	Kvalifiseringsstønad	Andre Inntekter
2003	5,3	36,3	53,6	-	-	4,8
2004	5,2	38,3	49,9	-	-	6,6
2005	4,1	35,2	56,3	-	-	4,4
2006	4,3	31,7	57,8	-	-	6,2
2007	5,0	36,0	50,0	3,0	-	9,0
2008	4,0	32,0	53,0	2,0	7,0	2,0
2009	5,0	30,0	51,0	2,0	8,0	4,0
2010	5,0	32,0	48,0	2,0	6,0	7,0
2011	6,0	36,0	44,0	2,0	5,0	7,0
2012	5,8	36,9	39,5	0,9	7,5	9,4
2013	4,3	40,5	34,0	1,0	7,8	12,4

Kilde: SSB, fra 2005 rapporter fra saksbehandlingssystemet OSKAR.

Tabell 14 en nedgang i de som har sosialhjelp som hovedinntektskilde.

Tabell 15 Sosialhjelpsmottakere etter arbeidssituasjon - andeler

	Arbeid heltid	Arbeid deltid	Arbeidsledig	Ikke arbeidssøker	Annet	(N)
2004	3,7	3,1	24,3	58,7	10,2	1971
2005	3,1	2,9	24,7	57,4	11,9	1832
2006	4,0	4,0	23,0	56,0	13,0	1910
2007	2,0	4,0	25,0	57,0	12,0	1789
2008	3,0	3,0	26,0	52,0	16,0	1845
2009	4,0	6,0	29,0	47,0	14,0	1973
2010	3,0	4,0	30,0	48,0	14,0	2052
2011	2,9	4,1	25,4	49,1	18,5	2000
2012	2,8	5,3	28,4	47,8	15,7	1856
2013	3,0	5,1	31,8	43,7	16,4	1878

Tabell 15 viser nedgang av ”ikke arbeidssøkere”, noe som skyldes arbeid med helsekartlegging og overgang til trygd.

Situasjonen per 1 kvartal 2015

Over tid har det *akkumulerte antallet sosialhjelpsmottakere og deltakere i kvalifiseringsprogrammet* vært stabilt økende i hele perioden bortsett fra en nedgang i 2012 og 2013. Gjennomsnittlig antall brukere per mnd har imidlertid gått ned og bidratt til reduksjon av sosialhjelpsutgiftene. I et lengre perspektiv har også sosialhjelpsutgiftene vært stabilt nedadgående med en større nedgang i 2012. Etter en justering av den kommunale bostøtten i okt/nov 2013 økte utgiftene med 10% mot slutten av året da HEL omregnet bostøtten for 2 år. Denne økningen fortsetter i 2014. Med en prognose på 76,5 mill. går sosialhjelpen likevel i pluss i forhold til de 82,3 som er bevilget fra bystyret etter kriteriesystemet. Dette skyldes at Sagene er den bydelen i Oslo der sosialhjelpen har økt minst i hele 2013.

Sammenligning jan - mars 2013 - 2014

	2013	2014
Antall i snitt	697	758
Snitt utbetalt per bruker	9474	9568
Mnd utbetalt totalt brutto per mnd	6,6 mill	7,2mill
Akkumulert antall brukere per mars	1034	1140

En sammenligning av utgiftene de tre første månedene i 2014 med 2013 viser at antall brukere har økt med 9%. Økningen gjelder utbetalinger til husleie/strøm, ikke livsopphold. Det betyr at det er flere personer med trygd og andre inntekter som søker (mer) supplerende sosialhjelp. Antall ungdom har ikke økt i forhold til 2013.

10 % økning i antall brukere og i antall vedtak samtidig tilsier at sosialtjenestens kapasitet totalt er anstrengt. Antall årsverk er kuttet år for år. I tillegg er det funnet nødvendig å øke antall forvaltere fra 3 til 6 stillinger innenfor eget budsjett.

Oppsummering

I store trekk har følgende *eksterne* forhold påvirket utviklingen i antallet brukere totalt og den økonomiske sosialhjelpen 2007 – 2013:

- Innflytting i 100 utleieboliger i Fagerheimgata medførte økt antall brukere fra omkring 2007 – 2009
- Innføring av kvalifiseringsprogrammet motvirket denne økningen ved at det skjedde en overgang fra sosialhjelp til KVP fra 2007
- Økt arbeidsledighet trakk antallet brukere opp fra 2009-2010
- Økte husleiepriser i hele perioden

- Økte strømpriser trakk spesielt opp antallet brukere og utgiftene i 2011
- Tilflyttere til bydelen som ønsker tilgang til kommunale boliger
- Redusert kommunal bostøtte etter etterjustering i nov 2013

I samme periode har imidlertid *det gjennomsnittlige antallet brukere per mnd* og sosialhjelpsutgiftene gått jevnt ned. NAV Sagene har den laveste andelen av sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste hovedinntektskilde i hele Oslo. Når det har latt seg gjøre å redusere gjennomsnittlige antall sosialhjelpsmottakere og holde sosialhjelpsutgiftene nede på tross av pågang av saker og redusert bemanning skyldes det:

- Økt kompetanse og stabilisert bemanning. Korte vedtaksperioder og tett oppfølging
- Tett oppfølging i alle sosial- og tiltaksseksjoner med korte vedtaksperioder og økt andel vedtak med vilkår
- Tilbud om kvalifiseringstiltak og tett oppfølging av brukere med potensiale i forhold til arbeidsmarkedet
- Styrket oppfølging av yrkeshemmede langtidsmottakere i forhold kartlegging av helsesituasjon, tilbud om helse- og rustiltak og avklaring av trygderettigheter
- Opplæring av kommunalt ansatte i statlige systemer for innsøk av brukere til arbeidsmarkedstiltak og trygd
- Samarbeid med NAV stat om restansenedbygging av trygdesaker og konverteringssaker.
- Statlige tilskudd til tettere oppfølging av brukere med rus og helseutfordringer, og ”Styrk-prosjektet”.
- Økt tilbud om økonomirådgivning og forvaltning til de brukere som får innvilget trygd men har problemer med å forvalte denne hensiktsmessig.
- Samarbeide med private utleiery i bydelen for å sikre bydelens brukere bolig framfor overføringer fra andre bydeler.
- Årshjul og planlegging i forhold til brukeres inntektsmuligheter (reduert skatt på grunn av skatteevne mv)
- Forbedring av rutiner for kontroll av inntekts- og utgiftsopplysninger
- Oppfølging av ulovlig framleie i kommunale boliger i samarbeid med Boligbygg

Utfordringene framover:

- Et økende antall nye brukere med innvandrerbakgrunn som ofte trenger lengre tids kvalifisering før de kan bli selvhjulpne
- Økning i antallet eneforsørgere som får avsluttet overgangsstønad blant annet som resultat av innstramminger i det statlige regelverket
- Økt behov for tilbud om forvaltning blant de som får innvilget trygd og fortsatt behov for hjelp i form av booppfølging og formidling til rett helsetiltak
- Reduksjon i antallet saksbehandlere som følge av kutt i lønnsbudsjettet.

Bydelsdirektørens forslag til vedtak:

Bydelsutvalget tar sak om økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram og introduksjonsprogram til orientering.

BYDEL SAGENE

Marius Trana
bydelsdirektør

Godkjent og ekspedert elektronisk uten underskrift